

ПЕРЕДОВІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

27 вересня 2019 року

ТЕРНОПІЛЬ – 2018

УДК 001+37(477)

П 27 Передові наукові дослідження в Україні: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 27 вересня 2019 року) / Редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, А. Janowski, Ф. І. Полянський, Т. В. Магера, М. А. Мартинів, Т. О. Сергуніна // Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти. – Тернопіль: ТОКІППО, 2019. – 141 с.

P 27 Advanced Scientific Research in Ukraine: All-Ukrainian scientific and practical conference / Editorial Board: O. Petrovskiy, V. Mysyk, I. Vitenko, O. Kohut, Yu. Shainiuk, A. Yanovskyi, F. Polianskyi, T. Mahera, M. Martyniv, T. Serhunina // Scientific, methodological, information articles collection of Ternopil Regional Communal Institute of Postgraduate Pedagogical Education. – Ternopil: TRCIPPE, 2019. – 141 p.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти

(протокол № 5 від 30 жовтня 2019 р.)

УДК 001+37(477)

©Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2019

ЗМІСТ

СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ НАПРЯМ

- Бабовал Н. Р.** Формування економічної компетентності педагога у контексті викликів Нової української школи..... с. 6
- Брик Р. С.** Від педагогіки співробітництва до педагогіки партнерства..... с. 10
- Воляннюк Б. О.** Особливості викладання предмета «Захист Вітчизни» у закладах загальної середньої освіти Тернопільщини у 2018/2019 навчальному році..... с. 16
- Грещук Я. Б.** Професійна освіта: сучасні перспективи (на прикладі Калуського коледжу культури і мистецтв)..... с. 22
- Гринюка Б. М.** Створення та діяльність Організації українських націоналістів у селі коцюбинці (1940 – 1945 рр.)..... с. 27
- Демидась С. Р., Коротюк З. М.** Феномен професійного вигорання – проблема сучасності..... с. 37
- Довгань О. З.** Концертно-виконавська діяльність Муніципального Галицького камерного оркестру у Тернополі..... с. 40
- Кавецький В. Є.** Професійна діяльність педагога в умовах сучасних освітніх реформ..... с. 46
- Костюк С. В.** Реалізація науково-просвітницького проекту Тернопільського обласного краєзнавчого музею «Пізнавальні канікули з музеєм» за 2019 рік..... с. 51
- Мамус М. П.** Наукові підходи до вивчення індивідуального стилю газетного видання..... с. 53
- Мартинів М. А., Магера Т. В.** Організація науково-дослідної роботи в Тернопільському обласному комунальному інституті післядипломної педагогічної освіти..... с. 63
- Мисик В. С.** Особливості поширення гаплогрупи r1a (індоєвропейці) у iii – i столітті до н. е. з циркумпонтійської зони... с. 70

подолання. Тому збереження психологічного здоров'я є надзвичайно актуальним завданням на сучасному етапі розвитку суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко В. В. Синдром емоційного вигорання в професійному спілкуванні. – СПб., Добродійко, 1999.
2. Дубчак О. Б. Синдром «професійного вигорання» педагогічних працівників та його профілактика / О. Б. Дубчак // Нові технології навчання: Матеріали науково-практичної конференції; Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2009. – Спец. Випуск № 59. – Ч. 2. – С. 64-68.
3. Емоційне вигорання / Упоряд.: В. Дудяк. – К.: Главник, 2007. – С. 128. (Серія «Психол. інструментарій»).
4. Масляч К. Професійне вигорання: як люди справляються. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.top-personal.ru>.
5. Мешко Г., Мешко О. Професійне здоров'я педагога як об'єкт діяльності шкільної психологічної служби // Психолог. – № 36 (276). – 2007.
6. Наумова В. Ю. Феномен емоційного вигорання // Освіта дорослих: енциклопедичний словник / за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка; [упоряд.: Н. Г. Протасова, Ю. О. Молчанова, Т. В. Куренна; ред. рада: В. Г. Кремень, Ю. В. Ковбасюк, Н. Г. Протасова та ін.]; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К.: Основа, 2014. – 496 с.
7. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика: монографія / за ред. С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Зливкова. – Суми: Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. – 334 с.

УДК 78.491

Довгань Оксана Зіновіївна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музикознавства та

КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МУНІЦИПАЛЬНОГО ГАЛИЦЬКОГО КАМЕРНОГО ОРКЕСТРУ У ТЕРНОПОЛІ

У сучасній українській інструментальній музиці сформувалася нова школа виконавства, що вирізняється високою професійною майстерністю, своєрідною манерою гри, визначеністю художньо-технічних прийомів, а головне – специфічними національними рисами. Камерно-інструментальне музикування, як і мистецтво загалом, в роки ідеологічного диктату зазнало значних втрат. Однак саме в цій елітарній сфері музичної культури, більше ніж в пісенному, хоровому, оперному жанрах, збереглося найголовніше – гуманістична сутність.

Вагомі наукові дослідження, присвячені камерно-інструментальному музикуванню, здійснювались науковцями у різних напрямках: від історично-виконавського, методико-педагогічного до виконавсько-методичного [2; 5; 6].

Важливо зазначити, що в кожному регіоні України, який, в силу історичних обставин, мав свої традиції культурного розвитку, створювалися камерні оркестри, для яких властивими були і певна репертуарна політика, і своєрідність виконавської манери.

Мета статті – здійснити аналіз концертно-виконавської діяльності Муніципального Галицького камерного оркестру та висвітлити культурно-просвітницьку роль колективу у музичному житті Тернополя.

Творча біографія оркестру бере початок з 1991 року. Саме тоді на честь проголошення Незалежності України маестро Василь Феленчак при Палаці культури Тернопільського виробничого об'єднання «Ватра» створив оркестр [1, с. 2]. Творчий колектив об'єднав талановиту молодь, випускників

Львівської, Київської, Одеської консерваторій і Тернопільського музичного училища – музикантів-професіоналів, які всім серцем закохані у музику.

Становлення засновника, художнього керівника і диригента оркестру, нині члена Асоціації діячів естрадного мистецтва України, народного артиста України Василя Феленчака як творчої особистості розпочалося зі студентських років у Тернопільському музичному училищі імені С. Крушельницької, а згодом – у Таджикиському державному інституті мистецтв імені Мірзо Турсунзаде та в симфонічному оркестрі Томської філармонії. У 1978 – 1980 рр. Василь Феленчак проходив стажування з оперно-симфонічного диригування під керівництвом доктора мистецтвознавства, академіка Арнольда Каца (м. Новосибірськ). У цей період співпрацював із багатьма відомими музикантами, серед яких: Тетяна Грінденко, Володимир Крайнев, Ігор Ойстрах та інші [10, с. 17-18]. Повернувшись до Тернополя у 1986 році, Василь Феленчак працював викладачем кафедри музично-теоретичних дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка та відділу «Оркестрові струнні інструменти» Тернопільського музичного училища імені С. Крушельницької. На базі музично-педагогічного факультету митець створив ряд інструментальних ансамблів: фортепіанне тріо, струнний квартет, ансамбль скрипалів, камерний оркестр. Як педагог-науковець, розробив низку навчальних програм та методичних рекомендацій з дисциплін [11, с. 18]. Завдяки плідній роботі Василя Феленчака розширено репертуар музичних творів для камерного оркестру. У творчому здобутку митця понад сто аранжованих творів для камерного оркестру та солістів [10, с. 18].

Період діяльності Галицького камерного оркестру при ПК «Ватра» був ознаменований низкою цікавих концертів музики Й. С. Баха, А. Вівальді, В. А. Моцарта, а також музикантами виконувались окремі твори Г. Ф. Генделя, Г. Доніцетті, С. Прокоф'єва, Я. Ряетса, Ш. Гуно, П. Чайковського, М. Скорика та інших.

Завдяки активним творчим пошукам керівника та самовідданій праці оркестрантів на базі колективу відбулися творчі вечори народних артистів

України Ніни Матвієнко та Мирослава Скорика, поетес Ліни Костенко та Атени Пашко. З колективом виступали солісти-вокалісти, нині народні артисти України: Марія Байко, Любов Ізотова, Ярослав Лемішка, Наталя Лемішка, заслужений артист України Борис Репка, а також Марія Іздепська-Новіцька, Наталія Присіч та інші. Творча співдружність із солісткою Паризької опери Уляною Чайківською викликала інтерес до колективу у Франції, куди він був запрошений у 1994 році [1, с. 3]. За роки своєї діяльності оркестр дав більше тисячі концертів для шанувальників музики у Тернополі та області, а також для офіційних делегацій Аргентини, Бельгії, Китаю, Німеччини, Польщі, США, Японії, що перебували в Україні; гастролював у Польщі, Німеччині, Франції, Югославії, Угорщині. Отже, цей період діяльності характеризується особливою активністю творчого пошуку, помітним зростанням професійної майстерності та виходом у міжнародний музичний соціум.

Важливою сторінкою у творчій біографії колективу була співпраця з музично-педагогічним факультетом Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка [9]. У цей період оркестр став творчою лабораторією для низки молодих музикантів, де формувалися навички ансамблевого та сольного виконавства. Крім того, колектив був учасником численних як всеукраїнських, так і міжнародних науково-практичних конференцій [10, с. 16]. Робота в Галицькому камерному оркестрі під орудою маестро Василя Феленчака стала поштовхом для кар'єрного росту багатьох молодих музикантів, які нині виступають у провідних колективах України та зарубіжжя (Л. Фещак, А. Ваславський, І. Муха, Н. Стець та інші).

У 2003 році Галицький камерний оркестр отримав статус муніципального [10, с. 16]. Цей період творчого буття колективу сповнений яскравими художніми подіями: участь у фестивалі культурної спадщини «Мистецтво Європейської вулиці» (м. Тарнув); участь у Прощі, присвяченій блаженній пам'яті Папи Римського Івана Павла II (м. Краків). У 2005 році колектив отримав звання лауреата I Всеукраїнського фестивалю академічного «Синкопа... Слово... Па-де-де...» (м. Київ,); був учасником III Міжнародного фестивалю духовної

музики «Кременецькі хорові вечори «Ave Maria» (м. Кременець); став володарем Гран-прі Міжнародного фестивалю «Закарпатський Едельвейс» (м. Ужгород) [10, с. 17].

Знаковим етапом у діяльності оркестру стала співпраця зі знаним українським диригентом, композитором та аранжувальником, народним артистом України, професором Ростиславом Бабичем. Поезія та музика поєднали у творчий тандем заслуженого діяча мистецтв України Олега Германа та колектив Галицького камерного оркестру. Спільно вдалося репрезентувати духовно-мистецькі проекти «Хресне сходження», «Свята мелодія Різдва», «Мета життя земного – наблизитись до Бога», «Христос воскрес – воскресне Україна»; «Під музику Вівальді» та ін. [1, с. 3].

Незабутньою для колективу була концертна програма «Золоте сузір'я Великого народу», присвячена 125-річчю з дня народження українського композитора Василя Барвінського. Метою цього заходу було не лише вшанування цієї видатної особистості, але й популяризація творів інших українських композиторів (Д. Бортнянського, М. Колесси, А. Гнатишина, М. Скорика, Л. Дичко та інших) [8; 10, с. 17].

Щорічно, з 2011 р., восьмого січня, під час Різдвяних свят, колектив дарує пасажиром залізничного вокзалу станції Тернопіль новорічно-різдвяну програму «Для тих, хто в дорозі». Відтак, цю ідею підхопили в різних куточках України.

Особливої ваги набули виступи оркестру у співпраці з талановитими музикантами, зокрема, скрипалем, диригентом, народним артистом України Павлом Чеботовим, заслуженою артисткою України Богданою Півненко, Назарієм Стецем. Спільно з поетом Олегом Германом проведено літературно-мистецьке дійство з нагоди 200-річчя з дня народження Тараса Шевченка [4]. Значний резонанс серед громадськості викликала участь оркестру у музичному марафоні «Музика проти війни». Численні відгуки в місцевих та республіканських засобах масової інформації – свідчення зацікавленості та уваги до творчої діяльності колективу [1, с. 3].

Діяльність Муніципального Галицького камерного оркестру є непересічним явищем у музичному житті Тернополя. Колектив своєї кропіткою діяльністю сприяє збереженню та примноженню традицій рідного краю, залученню молодих музикантів до популяризації національного мистецтва та здійснює просвітницьку місію, виховуючи у тернополян почуття мистецького смаку й пошани до рідного слова і національного мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Державні нагороди України. Кавалери та лауреати: Довідково-енциклопедичне та біографічне видання / уклад: Болгов В. В., Болгов І. В. – К.: Українська конфедерація журналістів, 2016. – С. 2-3.
2. Дика Н. Камерно-інструментальний ансамбль в Україні: творчість і виконавство (1960-1980): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства: спец.17.00.03 «Музичне мистецтво» / Дика Ніна Орестівна; ІНФЕ ім. М. Т. Рильського. – К., 2001. – 19 с.
3. Концертна програма камерного оркестру для переможців та гостей I Всеукраїнського фестивалю-конкурсу мистецтв «Синкопа, слово, па-де-де» учнів музичних шкіл та студентів середніх спеціальних закладів культури та мистецтв України. – м. Київ: Центр культури та мистецтв СБУ, 5 лютого 2007 року.
4. Мистецька програма художніх колективів та виконавців музично-педагогічного факультету: Володар у царстві Духа. До 187-ої річниці від дня народження Тараса Шевченка. – Тернопіль, 13 березня 2001 року // Власний архів Феленчака В. А. Архів неупорядкований.
5. Молчанова Т. З історії ансамблевого музикування: монографія / Т. Молчанова. – Львів: ЛДМА ім. М. В. Лисенка, 2005. – 160 с.
6. Польская И. И. Камерный ансамбль: история, теория, эстетика: монография / И. И. Польская. – Харьков: ХГАК, 2001. – 396 с.

7. Програма концерту камерного оркестру: Йоган Себастьян Бах. Тернопіль, 26 березня 2000 року // Власний архів Феленчака В. А. Архів неупорядкований.

8. Програма концерту: Дивосвіт музики Лесі Дичко. – Тернопіль, 25 березня 2005 року // Власний архів Феленчака В. А. Архів неупорядкований.

9. Програма лекцій-концертів камерного оркестру ТНПУ ім. В. Гнатюка: Музичний абонемент для середніх загальноосвітніх шкіл. – Тернопіль, 12 березня 2005 року // Власний архів Феленчака В. А. Архів неупорядкований.

10. Творчий шлях. До 15-річчя кафедри вокально-хорових дисциплін. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – С. 16-18.

11. Феленчак В. А. Розвиток української духовної хорової культури (кінець XVIII – початок XXI століття) /Василь Феленчак // Духовна музика в контексті сучасного хорового виконавства: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (10 травня 2008 року). – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – С. 11-18.

УДК 378.3735

Кавецький Віктор Євгенович,
кандидат педагогічних наук, доцент,
в. о. завідувача кафедри педагогіки і
психології та інклюзивної освіти
Тернопільського обласного комунального
інституту післядипломної педагогічної освіти

**ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ОСВІТНІХ РЕФОРМ**

Видавець – ТОКІШПО

Адреса для кореспонденції: 46027, м. Тернопіль, вул. Громницького, 1

Електронна пошта: admin@ippo.edu.te.ua

Веб-сторінка: <http://ippo.edu.te.ua/>

Т: (0352) 43-57-83

Підписано до друку 30.10. 2019 р. Здано до друку 31.10. 2019 р.

Формат 60 на 84\16. Папір офсетний. Тираж 100 примірників.

46027, м.Тернопіль, вул. Громницького, 1.